

До
Уставен суд на Република Македонија
Скопје

Предмет: Предлог за оценување на уставноста и законитоста на член 108 и 109 од Законот за административни службеници (Службен весник на РМ бр.27/2014 од 05.02.2014 година)

Народниот правобранител водејќи се од принципот на забрана за ретроактивно дејство на законите, согласно член 52 став 4 од Уставот на Република Македонија, каде е утврдено дека **законите и другите прописи не можат да имаат повратно дејство, освен по исклучок, во случаи кога тоа е поповолно за граѓаните**, а врз основ на своите овластувања утврдени во Законот за Народниот правобранител („Службен весник на Република Македонија“ бр.60/03 и 114/09), доставува иницијатива за поведување постапка за оценување на уставноста на **член 108 и 109 од Законот за административни службеници (Службен весник на РМ бр.27/2014 од 05.02.2014 година)**.

При разгледувањето на член 108 и 109 од Законот за административни службеници, Народниот правобранител го имаше во предвид **член 51 од Уставот на Република Македонија** во кој се утврдува дека **законите мораат да бидат во согласност со Уставот**, а сите други прописи со Уставот и со закон, како и **член 52, став 4 од Уставот**, каде стои дека **законите и другите прописи не можат да имаат повратно дејство, освен по исклучок, во случаи кога тоа е поповолно за граѓаните**.

Во **член 108 и 109 од Законот за административни службеници** преку **воспоставувањето на посебни услови** се врши **повратно дејство** на прописите врз административни службеници кои својот работен однос го засновале под други услови и правила, пред донесувањето на Законот за административни службеници. Овие услови претходно не беа предвидени во Законот за државните службеници („Службен весник на Република Македонија“ број 59/2000, 112/2000, 34/2001, 103/2001, 43/2002, 98/2002, 17/2003, 40/2003, 85/2003, 17/2004, 69/2004, 81/2005, 61/2006, 36/2007, 161/2008, 6/2009, 114/2009, 35/10, 167/10, 36/11, 6/12, 24/12, 15/13, 82/13 и 106/13) и Законот за јавните службеници („Службен весник на Република Македонија“ број 52/10, 36/11, 6/12, 24/12, 15/13, 82/13 и 106/13).

Во член 108, став 1 од Законот за административни службеници стои **“Административниот службеник кој засновал работен однос во институцијата заклучно со денот на започнувањето со примената на овој закон треба до секретарот, односно раководното лице на институцијата во која не се назначува секретар, да достави докази за познавање на странски јазици и познавање на работа со компјутерски програми за канцелариско работење, соодветни на нивото на неговото работно место, во рок од две години од денот на започнувањето со примената на овој закон.”**

Преку оваа одредба се предвидуваат дополнителни услови за вработените административни службеници кои не важеле, односно не постоеле во

времето кога истите се вработувале. И во анализата на Синдикатот на УПОЗ стои дека “Ваквото ретроактивно дејство на веќе “стекнато” право од работниот однос, ја нарушува правната сигурност на граѓаните на РМ и не е во согласност со начелото на владеење на правото и претставува директно кршење на основните и темелните права загарантирани со Уставот на РМ”.

Дополнителниот услов кој се наметнува за веќе вработените административни службеници нема поповолно дејство согласно Уставот, туку напротив во истиот член 108, став 2 се утврдуваат и мерки на распоредување на пониско работно место или намалување на платата од 10%. Поточно во член 108 став 2 се вели дека **“ Административниот службеник кој нема да достави докази за познавање на странски јазици и познавање на работа со компјутерски програми за канцелариско работење согласно со ставот (1) на овој член со решение на секретарот, односно раководното лице на институцијата во која не се назначува секретар, ќе биде распореден на работно место за едно ниво пониско од работното место на кое бил во моментот на влегување во сила на овој закон, освен административните службеници кои на денот на започнувањето со примената на овој закон биле распоредени на работно место од влезно ниво на кои ќе им биде намалена платата во износ од 10%”**.

Истовремено во член 108, став 3 се утврдува дека посебните услови не важат за административните службеници кои ќе остварат право на пензија во рок од десет години од денот на започнувањето со примената на овој закон, што пак ја доведува во прашање еднаквоста на граѓаните во поглед на воспоставувањето посебни услови.

При анализата на уставноста на **Законот за административни службеници**, согласно член 52 став 4 од Уставот на РМ, спорен е и **членот 109** каде се бара потврда за испит за административно управување и за административен службеник кој засновал работен однос заклучно со денот на влегување на сила на законот. Имено во **член 109 став 2** стои **“Административниот службеник од категоријата Б, кој засновал работен однос во институцијата заклучно со денот на влегувањето во сила на овој закон, треба да достави потврда за положен испит за административно управување, најдоцна во рок од две години од денот на започнувањето со примената на овој закон, во спротивно, ќе биде распореден на работно место од категоријата В”**. Како и во член 108, и во овој член се наметнуваат услови кои не постоеле пред донесувањето на законот и истите не се поповолни за граѓаните, бидејќи со нивното неисполнување административните службеници ќе се соочат со распоредување на пониско работно место со кое се предвидува и помал личен доход.

Уставниот суд во 2013 година донесе Одлука за поништување или укинување на член 28 став 2 од Законот за изменување и дополнување на Законот за железничкиот систем („Службен весник на Република Македонија“ бр.80/2012) заради повратно дејство од причина што предвидува забрана на примена на законите во конкретна правна ситуација и односи што настанале пред неговото влегување во сила. Во одлуката на Уставниот суд на Република Македонија беше јасно кажано дека “ . Новиот закон може да дејствува само врз новите правни ситуации и односи што настануваат по неговото влегување во сила, но претходно настанатите правни ситуации не може да запрат.”

Имајќи го предвид изнесеното, согласно член 30 став 2 од Законот за народниот правобранител („Службен весник на Република Македонија“ бр.60/03 и

114/09), и ценејќи дека предметните одредби не се во согласност со Уставот и законот

ПРЕДЛАГАМ

Уставниот суд на Република Македонија, врз основа на член 110 и член 112 од Уставот на Република Македонија („Службен весник на РМ” бр. 52/91, 1/92, 31/98, 9/2001, 84/2003, 107/2005, 3/2009, 49/2011) и член 70, став 1, алинеја 1 и член 71, став 1 алинеја 1 од Деловникот на Уставниот суд на Република Македонија („Службен весник на РМ ” бр. 70/92), да ја прифати иницијативата, да донесе решение за поведување постапка за оценување на уставноста и законитоста на член 108 и 109 од Законот за административни службеници и по спроведената постапка истите да ги поништи или укине.

**НАРОДЕН ПРАВОБРАНИТЕЛ
ИЏЕТ МЕМЕТИ**